

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/aktualnosci/149372,Obchody-82-rocznicy-wybuchu-II-wojny-swiatewej-na-Dolnym-Slasku-i-Slasku-Opolski.html>
08.05.2024, 19:01

Obchody 82. rocznicy wybuchu II wojny światowej na Dolnym Śląsku i Śląsku Opolskim

Obchody 82. rocznicy wybuchu II wojny światowej rozpoczęły się na Dolnym Śląsku od dekoracji grobu Jana Józefa Nowaka insygnium „Ojczyzna swemu obrońcy”. W tym dniu pracownicy Oddziału IPN we Wrocławiu zapalili znicze na grobach weteranów walk w 1939 roku oraz wzięli udział w uroczystościach organizowanych przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki i dowódcę Garnizonu Wrocław na Cmentarzu Żołnierzy Polskich we Wrocławiu.

DOLNY ŚLĄSK

Bolesławiec

1 września w Bolesławcu przedstawiciel

Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN we Wrocławiu **Przemysław Mandela** wziął udział w uroczystości poświęcenia nowego pomnika na grobie ppłk Władysława Mroza, weterana wojny polsko-bolszewickiej, kampanii polskiej 1939 oraz żołnierza AK i WiN. Podczas uroczystości grób został oznaczony insygnium „Ojczyzna swemu obrońcy” w ramach Projektu OCALAMY.

Oborniki Śląskie

Zapalenie znicza na grobie obrońcy Westerplatte Stanisława Salwiraka. Stanisław Salwirak ps. Wrona pochowany jest w Obornikach Śląskich. Urodził się w roku 1915 na ziemi kieleckiej. W latach 1938–1939 odbywał służbę wojskową w 4 Pułku Piechoty w Kielcach. Na Westerplatte przybył 31 marca 1939 r. W czasie obrony placówki we wrześniu 1939 r. w stopniu starszego legionisty walczył w wartowni nr 4. Po kapitulacji ulokowany został w obozie jenieckim Stalag I A. Po półrocznym pobycie wywieziony do Westfalii, skąd skierowany został do pracy. W lutym 1942 przedostał się w rodzinne strony. Po trzech miesiącach ukrywania się został schwytyany przez niemiecką żandarmerię. Został wywieziony na roboty przymusowe w głąb Rzeszy. Po raz drugi udało mu się uciec, po czym wrócił w rodzinne strony. Tam nawiązał kontakt z Armią Krajową i wstąpił w jej szeregi pod pseudonimem „Wrona”. We wrześniu 1945 r. przyjechał na Ziemię Zachodnie. Zajął gospodarstwo we wsi Rościszawice w gminie Oborniki Śląskie. Zmarł w 1999 roku.

Oborniki Śląskie –
upamiętnienie obrońcy
Westerplatte
Stanisława Salwiraka

Polanica-Zdrój

Uroczystość miała miejsce na Cmentarzu Komunalnym przy Pomniku poświęconym żołnierzom 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej. W spotkaniu wzięli udział m.in senator RP Aleksander Szwed, władze samorządowe miasta na czele z burmistrzem Mateuszem Jellinem, dyrektorzy szkół, liczne poczty sztandarowe wystawione przez instytucje i organizacje społeczne. Wartę honorową wystawił 22. Karpacki Batalion Piechoty Górskiej z Kłodzka. Gośćmi specjalnymi byli: córka generała brygady Jana Wojciecha Kiwerskiego, Barbara Kiwerska-Nowosad (która specjalnie przybyła na uroczystość z Republiki Południowej Afryki) oraz przedstawiciele środowiska byłych żołnierzy 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK z Wrocławia.

Oddając hołd Obrońcom Ojczyzny zapalono znicze na grobach m.in mjr. dypl. Józefa Szerwińskiego – Szefa Sztabu Lądowej Obrony Wybrzeża 1939 r. oraz płk. dypl. Witolda Cieślińskiego, który 8.09.1939 r. został wyznaczony na dowódcę obrony Łucka, uczestnika

bitwy pod Żółkwią i Żórawnem. Internowany na Węgrzech, przebywał następnie w niewoli niemieckiej. Po uroczystościach na cmentarzu odbyło się w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Polanicy-Zdroju spotkanie z Barbarą Kiwerską-Nowosad poświęcone pamięci gen. Jana Wojciecha Kiwerskiego. Późniejszy dowódca 27 WDP AK we wrześniu 1939 r. walczył m.in. w szeregach SGO „Narew” oraz SGO „Polesie”. Spotkanie poprowadził Jerzy Rudnicki z Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN we Wrocławiu.

Uroczystości w Polanicy-Zdroju

Uroczystości w Polanicy-Zdroju

Uroczystości w Polanicy-Zdroju

Uroczystości w Polanicy-Zdroju

Wałbrzych

Zapalenie zniczy na grobie Eugeniusza Grabowskiego, obrońcy Westerplatte. Eugeniusz Grabowski pochowany jest w Wałbrzychu (większość życia mieszkał w Kowarach, a pracował w Jeleniej Górze). Pochodził z ziemi białostockiej. Powołany do służby wojskowej 5 listopada 1935 r. do 14. Dywizjonu Artylerii Konnej w Białymstoku. 15 maja 1936 r. jako prymus szkoły podoficerskiej został bombardierem, a 11 listopada 1936 r. mianowany kapralem. Od października 1937 r. był w wojsku kapralem nadterminowym. 10 stycznia 1939 r. został skierowany do szkoły podoficerskiej zawodowej w Centrum Wyszkozenia Artylerii w Toruniu. Na Westerplatte przybył jako działonowy 30 lipca 1939 r. W czasie obrony był dowódcą działu artyleryjskiego, a po jego rozbiciu zajął stanowisko ogniowe z lekkim karabinem maszynowym i granatami ręcznymi z obstrzałem na basen, bramę kolejową i morze, dla wypełnienia luki po utracie zbombardowanej wartowni nr 5. Był ranny odłamkiem w głowę i kontuzjowany. Do niewoli jenieckiej trafił do obozu Stalag I A. Po wyzwoleniu pierwszym zajęciem była praca na roli w Kramarzewie. W grudniu 1945 r. osiadł na stałe w Kowarach, pracując w handlu w Jeleniej Górze. Zmarł w 2001 r.

Zapalenie zniczy na grobie Eugeniusza Grabowskiego, obrońcy Westerplatte.

Wrocław

Centralne dolnośląskie uroczystości 82. rocznicy rozpoczęcia II wojny światowej odbyły się na Cmentarzu Żołnierzy Polskich we Wrocławiu przy ul. Grabiszyńskiej. Uroczystość odbyła się zgodnie z ceremoniałem wojskowym, a kompanię honorową wystawiła Akademia Wojsk Lądowych. Poseł Paweł Hreniak odczytał list od marszałek Sejmu Elżbiety Witek, o roli obrońców ojczyzny i pamięci o nich mówili płk Marek Brzezicha, zastępca Dowódcy Garnizonu Wrocław, Wojciech Murdzek, sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji i Nauki i Jarosław Kresa, wicewojewoda dolnośląski. Po ekumenicznej modlitwie za ofiary wojny i salwie honorowej nastąpiło złożenie wieńców pod pomnikiem Żołnierzy Wojska Polskiego. Wśród delegacji byli przedstawiciele Oddziału IPN we Wrocławiu na czele z Wojciechem Trębaczem, naczelnikiem Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN we Wrocławiu.

Wrocław - obchody na Cmentarzu Żołnierzy Polskich we Wrocławiu

Wrocław - obchody na Cmentarzu Żołnierzy Polskich we Wrocławiu

Wrocław - obchody na Cmentarzu Żołnierzy Polskich we Wrocławiu

Wrocław - obchody na Cmentarzu Żołnierzy Polskich we Wrocławiu

Wrocław - obchody na Cmentarzu Żołnierzy Polskich we Wrocławiu

Wrocław - obchody na Cmentarzu Żołnierzy Polskich we Wrocławiu

Wrocław - obchody na Cmentarzu Żołnierzy Polskich we Wrocławiu

Wrocław - obchody na Cmentarzu Żołnierzy Polskich we Wrocławiu

Wrocław - obchody na Cmentarzu Żołnierzy Polskich we Wrocławiu

Wrocław – obchody na Cmentarzu Żołnierzy Polskich we Wrocławiu

Wrocław – obchody na Cmentarzu Żołnierzy Polskich we Wrocławiu

Wrocław – obchody na Cmentarzu Żołnierzy Polskich we Wrocławiu

Wrocław – obchody na Cmentarzu Żołnierzy Polskich we Wrocławiu

Wrocław – zapalenie zniczy na grobach obrońców Westerplatte: Teodora Wiatra (cmentarz par. św. Maurycego przy ul. Działkowej) i Mieczysława Falkowskiego (Cmentarz Osobowicki). Mieczysław Falkowski w latach 1938–1939 czynną służbę wojskową odbywał w 86. Pułku Piechoty w Mołodecznie (ob. Białoruś), skąd na Westerplatte przybył 13 sierpnia 1939 r. W czasie obrony walczył na placówce „Łazienki”. Był kontuzjowany. W niewoli przebywał w stalagach: I A w Prusach Wschodnich, I B w Holnensteinie i II B w Falibostel. Poznał tam Weronikę, z którą po wkroczeniu wojsk alianckich w 1945 r. powrócił do kraju. W 1946 r. pobrali się i wyjechali do Wrocławia. Zmarł w 1996 roku.

Zapalenie zniczy na grobie Mieczysława Falkowskiego, obrońcy Westerplatte.

Zapalenie zniczy na grobie Teodora Wiatra, obrońcy Westerplatte.

Zawonia (k. Trzebnicy)

Oznaczenie grobu Jana Józefa Nowaka insygnium „Ojczyzna swemu obrońcy”. Jan Józef Nowak urodził się w 1915 r. na ziemi kieleckiej. W 1936 roku został przeznaczony do piechoty. W latach 1938-1939 czynną służbę wojskową odbywał w 4. Pułku Piechoty w Kielcach. 23 marca 1939 r. został odkomenderowany na Westerplatte. Bronił

jako celowniczy wartowni nr 6. Po kapitulacji był jeńcem wojennym w Stalagu I A, latem 1942 r. trafił do obozowego szpitala. Lekarze uznali go za niezdolnego do pracy i odesłali do miejsca zamieszkania. Po zakończeniu wojny wyjechał z rodziną na Ziemię Zachodnie. Przyjechał na ziemię trzebnicką do Zawonia, gdzie zajął 8-hektarowe gospodarstwo. Zmarł w 1996 roku.

Zawonia - oznaczenie grobu Jana Józefa Nowaka insygnium „Ojczyzna swemu obrońcy”

Zawonia - oznaczenie grobu Jana Józefa Nowaka insygnium „Ojczyzna swemu obrońcy”

Zawonia - oznaczenie grobu Jana Józefa Nowaka insygnium „Ojczyzna swemu obrońcy”

ŚLĄSK OPOLSKI

Opole

1 września 1939 r. o godz. 8.00 zostali aresztowani pracownicy Konsulatu Generalnego RP w Opolu. Następnie przez cały wrzesień trwały aresztowania działaczy Związku Polaków w Niemczech, których wywożono do niemieckiego obozu koncentracyjnego w Buchenwaldzie. W rocznicę tamtych wydarzeń, na zaproszenie Wojewody Opolskiego, złożono kwiaty przed budynkiem byłego konsulatu i przy tablicy zawieszanej na ścianie dworca kolejowego Opole Główne. Następnie w kościele katedralnym została odprawiona Msza Święta, po której przy pomniku Bojownikom o polskość Śląska Opolskiego na Placu Wolności odbyła się główna uroczystość rocznicowa.

Pomnik Bojownikom o polskość Śląska Opolskiego w Opolu.
Fot. IPN Opole.

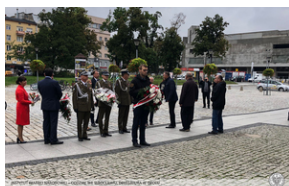
Złożenie kwiatów przy dawnym Konsulacie Generalnym RP w Opolu. Fot. IPN Opole

Złożenie kwiatów przy dawnym Konsulacie Generalnym RP w Opolu. Fot. IPN Opole

Tablica upamiętniająca Polaków deportowanych do KL Buchenwald, Dworzec kolejowy Opole Główne.
Fot. IPN Opole

Uroczystość złożenia kwiatów pod tablicą upamiętniającą Polaków deportowanych do KL Buchenwald w Opolu.
Fot. IPN Opole.

Polska Nowa Wieś

31 sierpnia pracownicy Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN we Wrocławiu wraz z przedstawicielami lokalnych władz i mieszkańców, złożyli kwiaty pod tablicą upamiętniającą cywilne ofiary nalotów II wojny światowej, która znajduje się na terenie lotniska w Polskiej Nowej Wsi pod Opolem. To m.in. z tego miejsca we wrześniu 1939 r. samoloty Luftwaffe wystartowały w kierunku Wielunia.

O godzinie 17.00 z płyty lotniska wystartował tradycyjny już Bieg Pamięci. Uczestnicy biegu, pokonali trasę 110 km z Polskiej Nowej Wsi do Wielunia, dając w ten sposób wyraz swojej pamięci o wydarzeniach sprzed 82 lat. Dalsze obchody 82 rocznicy wybuchu II wojny światowej z udziałem pracowników IPN odbyły się w Wieluniu, z udziałem najwyższych władz państwowych.

Uroczystości w Polskiej Nowej Wsi pod Opolem

Uroczystości w Polskiej Nowej Wsi pod Opolem

Uroczystości w Polskiej Nowej Wsi pod Opolem

Praszka, Wołczyn

Przedstawiciele Delegatury IPN w Opolu, we współpracy z Instytutem Śląskim w Opolu, odwiedzili znajdujące się na terenie województwa opolskiego groby żołnierzy walczących w

wojnie obronnej 1939 r. W Wołczynie jest pochowany żołnierz broniący Westerplatte strz. Józefa Janika, natomiast w Praszce i Gorzowie Śląskim znajdują się groby żołnierzy i funkcjonariuszy Straży Granicznej poległych w czasie wrześniowych walk.

Wołczyn – grób strz.
Józefa Janika, żołnierza
broniącego
Westerplatte. Fot. IPN
Opole

Wołczyn – grób strz.
Józefa Janika, żołnierza
broniącego
Westerplatte. Fot. IPN
Opole

Grób zbiorowy żołnierzy
WP i funkcjonariuszy
Straży Granicznej
poległych 1 września w
okolicy Praszki. Fot. IPN
Opole

Grób zbiorowy żołnierzy
WP i funkcjonariuszy
Straży Granicznej
poległych 1 września w
okolicy Praszki. Fot. IPN
Opole